

Een synodale, missionaire kerk

De recente bisschoppensynode in Rome (4-28 oktober 2023) over synodaliteit was een boeiend gebeuren met veel verrijkende ontmoetingen. De gesprekken mondden uit in een syntheserapport (*Een synodale missionaire Kerk*) dat een overzicht biedt van alle thema's die werden besproken. Het is onmogelijk de rijkdom van het syntheserapport hier kort samen te vatten. Na een algemene impressie bij het synodegebeuren volgen enkele krachtlijnen uit het rapport.

De maand oktober was in Rome voor de synodevaders en -moeders vermoeiend maar vooral bemoedigend. In het synodale proces dat paus Franciscus in 2021 op gang bracht, ervaarde ik de bisschoppensynode als een beslissende stap in de vernieuwing van onze Kerk. Met een groot wederzijds respect beleefden we, als broeders en zusters, sterke momenten van luisteren en uitwisseling. We spraken in een grote openheid, zonder taboes, over alle thema's geformuleerd in het *Instrumentum Laboris*: Gemeenschap, Participatie en Zending. Aan het einde van de eerste zitting van de Synode waren er geen conclusies zoals de media hadden verwacht. Ik ben niet teleurgesteld door dit resultaat. Integendeel, ik ben tevreden. Ik heb kunnen zien dat er iets beweegt in onze Kerk. Zij is een Kerk die zich aan het bekeren is. De Kerk erkent dat klerikalisme aan de basis lag van allerlei vormen van misbruik. Ze streeft nu naar een meer synodale Kerk.

Gelijkwaardigheid van alle gedoopten

Wat zijn verschillende belangrijke kenmerken van deze synodale Kerk, die in het syntheserapport naar voren komen? Ten eerste wordt in een synodale Kerk de gelijkwaardigheid van alle gedoopten als leden van het heilige volk van God erkend. Daarnaast benadrukt de synode de medeverantwoordelijkheid van alle gedoopten in de zending van de Kerk. Vanuit dit perspectief gaat de synode verder dan alleen het aanmoedigen van het engagement van christenen in de wereld, zoals in het gezin, beroep, cultuur, economie, politiek, enzovoort. De synodale bijeenkomst erkent uitdrukkelijk de bijdrage van alle gedoopten – in de diversiteit van hun charisma's, ambten of taken – aan het leven en de zending van de Kerk. De plaats van vrouwen in de Kerk en in pastorale verantwoordelijkheden wordt niet langer beschouwd als een vraag of een probleem, maar wordt algemeen erkend als een groeiende realiteit. De synodale bijeenkomst vraagt om de studies over de mogelijkheid van het gewijde ambt van het diaconaat voor vrouwen af te ronden vóór de tweede zitting in oktober 2024. Daarbij vraagt ze om een verduidelijking van de theologie van het permanente diaconaat in het algemeen.

Nieuwe stijl van gezagsvoering

Op de tweede plaats beschouwt een meer synodale Kerk de gewijde ambtsdragers (bisschoppen, priesters en diakens) niet als een aparte klasse of stand met eigen privileges, verheven boven de gedoopten die geen wijding ontvingen. Gewijde ambtsdragers zijn door hun wijding geen hogere of betere christenen. Ze vervullen als gedoopten een specifieke dienst binnen en aan de christengemeenschap. Hun diensttaak vormt nooit een reden om anderen autoritair of respectloos te behandelen. De Synode en paus Franciscus in een opvallende tussenkomst, willen komaf maken met de kwaal van het klerikalisme. In dit verband blijft het naar de toekomst toe een grote opgave om de eigenheid van het gewijde dienstwerk goed te

omschrijven. De verhouding tussen het gemeenschappelijk priesterschap en het ministeriële of gewijde priesterschap dient verder gepreciseerd te worden in een verstaanbare taal. Een meer synodale Kerk kiest ook voor een nieuwe stijl van gezagsvoering voor iedereen die verantwoordelijkheid draagt in de Kerk. Er is nood aan meer overleg, gebed en gemeenschappelijke onderscheiding en dit op alle niveaus in de Kerk. Verantwoordelijken dienen transparant te handelen en steeds bereid te zijn om verantwoording af te leggen over hun beslissingen.

Inclusieve Kerk

Ten derde streeft een synodale Kerk ernaar om een inclusieve Kerk te worden waar iedereen welkom is. De *todos* van de WJD in Lissabon vonden weerklank in de *tutti* in Rome. Hoe kunnen we zo'n gastvrije houding realiseren ten opzichte van mensen die niet aan het ideaal van het Evangelie kunnen voldoen en die zich soms niet erkend of zelfs veroordeeld voelen door de Kerk? Geïnspireerd door het voorbeeld van Jezus, die geen enkele zondaar veroordeelde zonder evenwel de zonde goed te keuren, heeft de synodale bijeenkomst zich duidelijk uitgesproken voor de pastorale benadering die de paus in *Amoris Laetitia* voorstelde: een pastoraal die luistert, begeleidt, onderscheidt en probeert mensen te integreren in het kerkelijke leven. Wat betreft de spanning tussen deze pastorale benadering en de leer van de Kerk, vraagt de synodale bijeenkomst om een studiegroep op het niveau van de universele Kerk op te richten, om theologie, filosofie en menswetenschappen met elkaar in dialoog te brengen over vragen van de christelijke antropologie. We hopen de eerste resultaten te zien voor de tweede zitting van oktober 2024.

Getuige zijn van Gods liefde in de wereld

Tenslotte is het duidelijk in het syntheserapport dat een synodale Kerk geen auto-referentiële Kerk kan zijn. Tijdens de voorbij oktobermaand hadden we niet het gevoel enkel bezig te zijn met een reeks binnenkerkelijke vraagstukken. Een Kerk die wil groeien in synodaliteit, doet dit met het oog op een beter vervullen van haar zending: getuige zijn van Gods liefde in de wereld. Het eindrapport draagt dan ook een dubbele titel: een synodale, missionaire Kerk. Bij het verkondigen van het Evangelie in de wereld zal een synodale Kerk sterk meeleven met de hele mensheid op weg naar het Rijk Gods. Zo'n Kerk zal ook luisteren naar de wereld in de overtuiging dat de heilige Geest ook daar aan het werk is.

Tijdens de voorbije eerste zitting van de Synode over synodaliteit heeft een overgrote meerderheid van de deelnemers paus Franciscus gevolgd in de vernieuwende accenten die hij in de voorbije tien jaar heeft gelegd. 'k Zie hoopvol uit naar een sterk vervolg in oktober 2024. We hopen en bidden dat paus Franciscus het hele synodale proces verder mag begeleiden en dat we ons mogen verheugen over groeiende vruchten van dit brede gebeuren. We hoeven niet werkloos te wachten op wat oktober 2024 zal brengen. In onze kerkelijke bijeenkomsten en vergaderingen kunnen we ons verder trainen in synodaliteit. In respectvol overleg en in gemeenschappelijke onderscheiding kunnen we groeien in samen gedragen verantwoordelijkheid. Het loont zeker ook de moeite om kring te vormen en uit te wisselen over wat het voor ons allen betekent gedoopt te zijn. We zijn immers niet zomaar samen op weg. We volgen samen de Weg die Christus voor ons is.

+Koen Vanhoutte

Vertegenwoordiger Belgische kerk bisschoppensynode oktober 2023

Voor het syntheserapport van de synode: [klik hier](#)